

Samenvatting

De synodale zending en de erfenis van paus Franciscus

Dit document onderzoekt wat de belangrijkste bijdrage is van paus Franciscus aan de Kerk, vooral op het vlak van missie en synodaliteit. De centrale gedachte is dat missie niet zomaar een activiteit van de Kerk is, maar haar identiteit. De Kerk heeft niet alleen een missie — zij is missie. Synodaliteit is volgens Franciscus de manier waarop de Kerk die missie moet beleven.

1. De Kerk moet missionair zijn

Vanaf het begin van zijn pontificaat benadrukte paus Franciscus dat de Kerk “naar buiten moet gaan”. De Kerk mag geen gesloten gemeenschap worden die vooral met zichzelf bezig is. Zij moet mensen ontmoeten, vooral wie arm, kwetsbaar of uitgesloten zijn.

In zijn belangrijke document *Evangelii Gaudium* (2013) schrijft paus Franciscus dat evangelisatie – het verkondigen van het evangelie – de kern is van het christelijk leven. Zonder missie wordt het geloof zwak en verliest het zijn vreugde.

Voor Franciscus begint missie altijd met een **persoonlijke ontmoeting met Jezus Christus**. Wie Jezus echt ontmoet, wil spontaan getuigen van die ervaring. Evangelisatie is dus geen propaganda of dwang, maar een uitnodiging die groeit uit vreugde en liefde.

Hij herhaalt ook wat het Tweede Vaticaans Concilie leerde: de Kerk is van nature missionair. Haar oorsprong ligt in de zending van de Zoon en de heilige Geest. Daarom kan zij niet anders dan eropuit trekken.

2. Missionaire bekering

Franciscus spreekt vaak over “missionaire bekering”. Daarmee bedoelt hij dat de hele Kerk – paus, bisschoppen, priesters en leken – van mentaliteit moet veranderen.

De Kerk mag niet blijven vasthouden aan oude gewoontes “omdat het altijd zo geweest is”. Structuren, taal, gewoontes en plannen moeten aangepast worden zodat ze mensen van vandaag beter bereiken.

Deze bekering betekent:

- terugkeren naar de bron: Jezus Christus,
- minder zelfgericht zijn,
- meer aandacht hebben voor de armen,
- creatief zoeken naar nieuwe manieren om het evangelie te verkondigen.

Vernieuwing is dus geen oppervlakkige hervorming, maar een innerlijke verandering van hart en houding.

3. Iedereen is missionaris

Een belangrijke gedachte van paus Franciscus is dat **iedere gedoopte missionaris is**. Missie is niet alleen het werk van priesters of religieuzen die naar verre landen gaan.

Door het doopsel wordt elke christen geroepen om:

- in het dagelijks leven te getuigen van geloof,
- liefde en barmhartigheid te tonen,
- actief bij te dragen aan rechtvaardigheid en vrede.

Dat kan in het gezin, op het werk, in de samenleving. Je hoeft niet perfect te zijn om missionaris te zijn. Wie liefheeft, is al een missionaris.

De Kerk groeit volgens Franciscus niet door dwang of druk, maar door aantrekkingskracht. Wanneer christenen oprecht, eenvoudig en liefdevol leven, worden anderen geraakt.

4. Naar de periferieën

Een ander belangrijk thema is de “periferie”. Daarmee bedoelt Franciscus zowel geografische als existentiële randgebieden.

Geografische periferieën zijn plaatsen waar veel armoede, geweld of uitsluiting is.

Existentiële periferieën zijn situaties van eenzaamheid, zinloosheid, geloofstwijfel of morele verwarring.

De Kerk moet juist daar aanwezig zijn. Zij mag zich niet enkel richten op machtige of comfortabele groepen. De paus bekritiseert een wereld die gekenmerkt wordt door ongelijkheid en een “globalisering van onverschilligheid”.

De voorkeursoptie voor de armen staat centraal. De Kerk moet een plaats zijn van barmhartigheid, waar mensen zich welkom voelen. Ze moet ook aanwezig zijn in nieuwe “digitale periferieën”, zoals het internet.

5. Synodaliteit: samen op weg

Het hoogtepunt van Franciscus’ visie is de synode over synodaliteit (2021–2024). Synodaliteit betekent letterlijk: samen op weg gaan.

Voor Franciscus is synodaliteit:

- luisteren naar elkaar,
- samen onderscheiden,
- medeverantwoordelijkheid opnemen,
- iedereen betrekken bij de zending van de Kerk.

Synodaliteit is geen vergadertechniek of organisatorische truc. Het is een manier van Kerk-zijn. De Kerk moet een gemeenschap zijn waarin iedereen iets kan bijdragen.

In de synode werd duidelijk dat missie geen apart programma is. De Kerk is missie. Synodaliteit is de manier waarop die missie concreet wordt beleefd.

6. Missie als identiteit

Het document benadrukt een belangrijk onderscheid:

- **Modus essendi:** wat de Kerk is → zij is missionair.
- **Modus vivendi et operandi:** hoe zij leeft en werkt → dat moet synodaal gebeuren.

Met andere woorden:

De Kerk bestaat om het evangelie te verkondigen.

En zij doet dat door samen te luisteren, samen te onderscheiden en samen te handelen.

Conclusie

Paus Franciscus droomt van een Kerk:

- die naar buiten gaat,
- die gewond mag raken in dienst van anderen,
- die kiest voor de armen,
- die luistert,
- die samen op weg gaat,
- die missie niet ziet als één activiteit, maar als haar wezen.

Zijn erfenis ligt in het verbinden van missie en synodaliteit. Hij roept de Kerk op tot voortdurende bekering, zodat zij in de wereld van vandaag geloofwaardig kan getuigen van Gods liefde en barmhartigheid.

Kort samengevat:

De Kerk moet minder bezig zijn met zichzelf en meer met haar zending. Zij moet samen, luisterend en dienend, een teken zijn van hoop in een complexe en veranderende wereld.